

Časopis o fantastike

november 2013

JUPITER 6.5

STEAMPUNK

Andrzej Piłipiuk

2586 krokov

POVIEDKY

Tomáš Dostál

Andrej Jáchim

POVIEDKA ISTROCONU - 1. MIESTO:
Petra Slováková

WORKSHOP

Peter Jelínek

ROZHOVOR

Petra Slováková

JUPITER

Jupiter - časopis o fantastike

Číslo 6.5

ISSN 1339-3960

<http://jupiter.rogerbooks.eu/>

<http://www.facebook.com/Rogerbooks.eu>

Obálka: Jitka Šenkeříková

Šéfredaktor: Martin Králik

Redaktori:

Slovenské poviedky: Bohumil "Hromovlad" a Zuzana Stožická

Výtvarná redaktorka: Zuzana "Kiri" Droppová

Jazyková korektúra: Petra Kelčíková

Dizajn a web: Bea Tomash

EPUB a MOBI verzia: Matúš "Radeon" Nerád

Vychádza dva až štyrikrát ročne

Kontakt: martin.kralik@gmail.com

Vydavateľ: Martin Králik - ROGERBOOKS

Krajná 23, 900 40, Dunajská Lužná, Slovenská republika

IČO: 47049481

DIČ: 1085414825

Číslo vyšlo: november 2013

Úvodník	4
ROZHOVOR	
Martin Králik – Petra Slováková: Potrebujete neotřelé nápady	5
POVIEDKA	
Andrzej Pilipiuk – 2586 krokov	11
POVIEDKA	
Tomáš Dostál – Strato	49
POVIEDKA	
Andrej Jáchim – Rozparovač	68
POVIEDKA (WORKSHOP)	
Peter Jelínek – Štúdia v zelenom	101
Workshop – vyjadrenia	111
GALÉRIA	
Steampunk od čitateľov	114
POVIEDKA	
Petra Slováková – Navždy	117
FANDOMAS	
Miroslava Klemková – Prednášanie na conoch (4.)	130
PREČÍTAJTE SI	
Veronika Inglotová – Pamäti Štikúta Strašného Štukovca III.	132
PREČÍTAJTE SI	
Hana Vrbovská – Masques & Wolfsbane	141
PREČÍTAJTE SI	
Miloš Ferko – Dúšky tmy	144
PREČÍTAJTE SI	
Miloš Ferko – Veda, výchova, výmysel	147
ELEKTRONICKÁ KNIŽNICA	
Martin Králik – Dôležitých kníh v e-bookoch pribúda	152

Martin Králik

Poznáte to – občas človek mieni a situácia mení.

Úvodník piateho čísla Jupitera som začínal vyhlásením, že držíte v rukách jeho posledné bezplatné číslo. Prešlo zhruba pol roka – a máte v rukách ďalšie, ktoré ste si stiahli legálne zadarmo. Ako som už písal na niekoľkých miestach, na našu výzvu, aby ste nám posielali steampunkové poviedky, sa vás ozvalo viac, ako sme čakali. A tak prišiel nápad urobiť ďalšie, aspoň čiastočne steampunkové číslo. Nejako mi vyšlo, že druhýkrát v krátkom čase by ste za steampunkové poviedky nezaplatili. Navyše sa blížia Vianoce.

A tak tu máte ďalší "free" Jupiter. Nie je to regulárne číslo, skôr akýsi doplnok toho predchádzajúceho – preto 6.5. Spomínané poviedky, ktoré sa nevošli do šestky, prinášajú Andrej Jáchim a Tomáš Dostál. Nechceli sme vám ale priniesť len tie, vždy sa snažíme dať niečo navyše. A tak tu máte dôležitú poviedku Andrzeja Pilipuka, podľa ktorej nazval aj svoju zbierku (keďže jeho najsteampunkovejšiu poviedku, Mars 1899, čo je aj prvý poľský steampunk, sme uverejnili v nultom Jupiteri). Minulé číslo bolo plné Petry Slovákovskej, no ani v tomto nebude autorka chýbať. Pôvodne sme chceli uverejniť s ňou len rozhovor, keďže jej pripravujeme zbierku poviedok. Petra však medzičasom stihla druhýkrát vyhrať Poviedku Istroconu a víťazná poviedka mala vyjsť v tomto čísle. Pozitívny ohlas mal aj obnovený workshop, a tak jeden steampunk nájdete aj v ňom.

Z nežánrovej časti okrem spomínanej víťaznej poviedky prinášame pár nových rubriek zaoberajúcich sa momentálne populárnymi literárnymi podžánrami, ako sú detská fantasy a paranormálna romanca. A nesmiem zabudnúť na štvrtú časť seriálu Mirky "Elendilky" Klempovej o prednášaní na conoch.

Ďalší Jupiter, tentoraz regulárny, čiže siedmy, by mal vyjsť na jar. Jeho hlavnou témou bude space opera a vy ešte stále máte šancu poslať nám poviedku tohto subžánru. Ešte prezradím, že sa rysuje naše najmedzinárodnejšie číslo. Ale teraz už šup do čítania.

Martin Králik

PETRA SLOVÁKOVÁ: POTŘEBUJETE NEOTŘELÉ NÁPADY, NEBÁT SE EXPERIMENTOVAT A BÝT SVŮJ.

Ostravskou autorku Petru Slovákovou poznáte hlavně z Jupitera 6, kde mala najdlhšiu poviedku, článok o steampunku a galériu. Zhruba v rovnakom čase jej vyšla poviedka „Železonoc“ v Pevnosti. Bola to tam už jej druhá, pred dvoma rokmi tam uverejnila text „Kóma“. No a tento rok ešte stihla poviedku v elektronickom časopise Lemurie.

Poviedky jej ale nevychádzajú len časopisecky. Jej texty nájdete aj v antológiách „Dračí řád: Času navzdory“, „Fantastická 55“ a v Mloku 2012, kde vyšla jej víťazná novela z Ceny Karla Čapka. Popredné miesta získala aj v Dumkách podvečerných, Poviedke Istroconu, O poklad Moravského sklepa, Best-fiction, AI 2051 a iných.

» Petra, ako si začala fantastiku čítať? A ako písať, maľovať a tvoriť tie super kostýmy a šperky, ktoré sa dajú nájsť na adrese <http://www.fler.cz/gabrielle-taroka>?

» Fantastiku jsem četla už někdy na prvním stupni základky, začínala jsem na pohádkách, komiksech, a pak jsem přešla na knihy od Heinleina,

Asimova, Greena, Pratchetta atd. Byla jsem hodně vášnivý čtenář, běžně jsem četla cca jednu knihu denně, takže jsem toho stihla opravdu dost. Jako správný knihomol bych spala v regálech, kdyby mě tam nechali.

Psát fantastiku jsem začala až někdy kolem plnoletosti, protože jsem měla dojem, že dřív to nemá smysl. Setkávala jsem se s výlevy stejně starých vrstevníků na literárních serverech, takže jsem si řekla, že to nemám zapotřebí a počkám, až dostanu rozum, což sice nevím, jestli se už povedlo, ale aspoň nemám šuplíky plné fanfiktivních fantasy ság. Na druhou stranu se mi tam válí plno divných věcí...

Malovat a kreslit nějak vážněji jsem začala až na vysoké. Do té doby jsem dělala klasické věci, hodně architektury, zátiší, krajiny apod. Chtěla jsem zkusit něco nového a trochu převést na papír své vize. Začala jsem spolupracovat se Vzдорospolkem, kteří mě oslovili na výpomoc s básněmi. Několikrát jsem vyhrála soutěž Rytiny.cz a mé práce se dostaly na obálky sborníku. Během toho jsem se dostala ke spolupráci s Mfantasy.cz a začala ilustrovat povídky. A pak to samozřejmě pokračovalo dál.

Kostýmy a šperky, to je koníček, ve kterém se snažím pořád nacházet něco nového. Ráda jsem cosplayovala a šila originální gothic věci. Když jsem se před nějakými šesti lety dostala ke steampunku, řekla jsem si, že bych mohla zkusit něco v tom duchu, a jelikož se u nás nedalo z tohoto stylu sehnat vůbec nic, začala jsem pro vlastní potřebu vyrábět tematické šperky. Do té doby jsem dělala spíše ketlované náhrdelníky a šité nákrčníky, sem tam nějaký experiment. U steampunku jsem nakonec zůstala. Škoda jen, že tento subžánr u nás ještě pořád čeká na nějaký boom. V poslední době mě mrzí, že na kostýmy vůbec nemám čas, protože šití ho zabírá spoustu.

» **Đuro Červenák začal s psaním pre české vydavatelstva, až po nejakých 15 – 20 rokoch sa presadil u nás. U teba je to opačne, vychádzaš a ceny vyhrávaš hlavne na Slovensku. Prečo to?**

» Myslím, že je to tím, že na Slovensku se nebrání novým věcem. Porotci jsou otevření experimentům a neodsuzují žánry podle toho, jak jsou populární. Možná je to jen můj osobní názor, ale také mi přijde, že lidé

mají mnohem větší rozhled na tomhle poli. Nikdy jsem neměla problém na Slovensko poslat steampunk nebo New weird, zato v Česku lidé chtějí, abyste psali to, co zrovna letí, a co chtějí oni. A že vůbec neví, co čtou to je věc další...

Například historická fantasy je u nás stabilně hodně žádaná, což je žánr, který mě osobně moc nebere. Nejsem moc typ na komerční literaturu, raději si dělám to svoje. Během prodělaného literárního vývoje jsem zjistila, že nejsem schopná napsat klasickou fantasy ani s pistolí u hlavy, a že jí vlastně ani psát nechci, protože mi to nic nedává.

Navíc se mi zvláště u steampunku v ČR stávalo, že mi přišly výtky typu „Tohle není vůbec historicky přesné a historická fantasy přesná být musí.“ nebo „Proč tam proboha pořád cpete tu páru? Co to je za divný žánr?“...

Pořád se setkávám s tím, že lidé tyto okrajové věci vůbec neznají nebo o nich jen velmi vzdáleně slyšeli. Vnímám to z pohledu člověka, který prošel mnoha soutěžemi.

Z podobných důvodů jsem začala o steampunku přednášet. Letos jsem byla například na Festivalu fantazie, IstroConu, Afterdark fair...

Na Slovensku mi lidé přijdou také otevřenější k novým jménům – mají svoji stabilní scénu, ale berou i nováčky. Navíc mi mnohem více vyhovuje systém, že vyhrajete jednu soutěž párkrát, a pak vás decentně šoupnou do poroty, což má za následek, že to nevyhrávají pořád stejní lidé a stejná jména.

V ČR jsem sice také hodně posílala věci do soutěží a hodně jsem jich i vyhrála, ale vyhrát soutěž neznamená udělat si jméno, ani se dostat do podvědomí. Někdy si říkám, na co vůbec ty soutěže jsou, protože neustále slyšíte, jak musíte něco vyhrát, abyste se prosadili, ale v praxi to nějak nefunguje. Nebo to funguje jen u určitých lidí.

» **Píšeš steampunk, new weird, cyberpunk. Čo ťa k tomu motivuje?**

» To vůbec netuším. Ke sci-fi jsem vždy měla blízko díky mému rodnému městu, které je industriální skvost sám o sobě. Hodně mě to prostředí inspirovalo a stále inspiruje. Ostrava je takový malý Bronx, drsný

a svérázný, proto tvrdím, že na psaní fantastiky stačí vyrůst v centru města. Steampunk mám ráda nejen díky viktoriánským kulisám, ale přijde mi sympatický patinou staroby. New weird pokládám za svůj pokrevní žánr, protože každá věc, kterou jsem kdy napsala, byla svým způsobem divná, a díky tomu, že jsem tento žánr poznala, jsem se dokázala někam zařadit. Líbí se mi na tom, že člověk není omezen stanovenými hranicemi. Můžu se v tom vyřadit a navíc si vyhrát jak s jazykem, tak s vědomostmi. Kyberpunk jako takový nepíšu, ale v mnohých povídkách se dají najít prvky tohoto žánru.

» V mojom vyvatelstve ti v decembri vychádza zbierka “Železonoc a jiné podivnosti”. Ako vnímaš to, že bude v prvom rade elektronická?

» Myslím, že je to dobrý způsob, jak by se mohla dostat k co nejvíce lidem. Samozřejmě jako každý autor si vážím tištěných knih, takže jsem ráda, že bude k dispozici možnost „on demand“, aby si každý mohl vybrat, co mu vyhovuje víc. E-booky neodsuzuji, naopak myslím, že mají spousty výhod. Železonoc obsahuje deset povídek, které přímo nezapadají mezi konzumní literaturu, takže to vidím jako takový experiment.

» V Ceně Karla Čapka si minulý rok zvíťazila s novelou, tvoje texty v zbierke tiež nie sú úplne krátke. Kedy bude román?

» V plánu je zatím kniha, která by měla obsahovat dvě novely, z čehož jedna bude právě Cvrček v krabičce, který CKČ vyhrál. Obě novely na sebe budou tematicky navazovat. Žánrově se to bude pohybovat na vlnách podivna, čili new weird s výraznými prvky kyberpunku. Na obálce pracovala Jitka Šenkeříková, což slibuje, že to bude pecka. Steampunkový román mám napsán, jen čekám, kdo se ho ujme. Na několika dalších knihách pracuji, ale vzhledem k nedostatku času to jde pomalu.

» Na Slovensku sú v sci-fi komunitě elektronické knihy o dost populárnejšie ako v Čechách. Prečo, podľa teba?

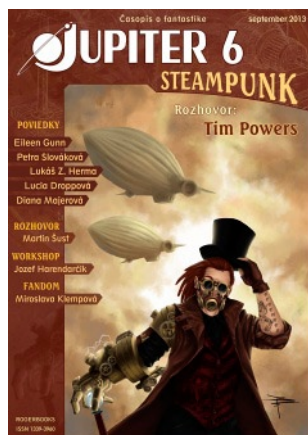
» Opět asi funguje to, že jste otevřenější novým věcem. Myslím ale, že na e-booky nakonec dojde všude. Jsou skladné a mnohem levnější než knihy, což je při dnešních pořizovacích cenách papírových výtisků výhoda. Také si lidé mohou vybrat tituly, které už nejsou běžně dostupné. A navíc, když se jim kniha nelíbí, prostě ji smažou a nemají pocit, že výplata vyletěla oknem.

» Teraz si zvíťazila v Povedke Istroconu. Ako ide podľa teba vyhrát dvakrát po sebe?

» Poprvé jsem se umístila s povídkou Vlčice a vůbec jsem to nečekala. V zadání bylo doplněno, že by byl fajn steampunk s vlkodlaky a já zrovna tehdy měla po celé té komedii s Twilight ságou alergii na upíry i již zmíněné. Pak jsem si ale řekla, že to nějak překonám. Že se nenechám omezovat předsudky a udělám si to po svém. Strašně moc jsem totiž do té soutěže chtěla něco poslat.

Vzala jsem si inspiraci ze dvou vlčích dětí, které našli v Indii ve vlčí rodině. Vypustila jsem hollywoodská slintající monstra a zkusila to pojmout trochu elegantněji. Využila jsem prvky z mytologie a k tomu dodala všechny propriety, které mám na steampunku ráda. Vše jsem vložila do viktoriánského světa. Úspěch mě tehdy hodně potěšil a k postavám jsem se vrátila jak v povídce Půlnoc, hořící hodiny a odbíjející kyvadlo, tak i v románu. Velice pravděpodobně se k nim ještě někdy vrátím i v povídkách. V letošním roce jsem posílala new weird Navždy, což je povídka inspirovaná Petrem Panem. Mám ten příběh strašně ráda, patří k mým nejoblíbenějším, a vždycky jsem chtěla napsat něco, kde bych tomu vzdala takový malý hold. Ono to možná jde u té povídky i v nějaké pokrivené formě poznat. Brala jsem to tak, že to buď porota přijme dobře nebo to naopak vyhodí do koše a naštěstí se povedlo to první. Myslím, že člověk potřebuje hlavně neotřelé nápady, nebát se experimentovat a musí být svůj.

Rozprával sa Martin Králik

Jupiter 6 – steampunk

- rozhovor: Tim Powers
- poviedky: Eileen Gunn
- Petra Slováková
- Lukáš Ž. Harma
- Lucia Droppová
- Diana Majerová
- workshop
- rozhovor: Martin Šust
- galéria: Petra Slováková

Podrobnosti o tom, ako ho získať:

<http://jupiter.rogerbooks.eu/ako-kupit.html>

YDAVATELSTVO NA DECEMBER PRIPRAVUJE:

Petra Slováková – Železonoc a jiné podivnosti

New weird, steampunkové a kyberpunkové poviedky autorky, ktorá za dva roky vyhrala dvakrát Cenu Istroconu a zvíťazili v Cene Karla Čapka v kategórii novela. Okrem titulnej poviedky, ktorá vyšla v časopise Pevnosť, táto (nielen podľa nás) veľká nádej českej fantastiky predstavuje viac ako desať textov, ktoré potešia hlavnej čitateľov modernej fantastiky. Dopĺňajú ich ilustrácie samotnej autorky.

Zuzana Droppová – Telo a jiné kyberhrôzy

Titulná poviedka zbierky tejto spisovateľky a ilustrátorky získala prvú Cenu Intel, udeľovanú v rámci Ceny Fantázie pre najlepšiu sci-fi poviedku. Ďalšie poviedky sa umiestnili vo finále viacerých slovenských súťaží. Žánrovo sa pohybujú v kyberpunku, horore a ich mixe. Poviedky sú taktiež ilustrované.

Sledujte stránku <http://rogerbooks.eu/> a našu page <https://www.facebook.com/Rogerbooks.eu>

Andrzej Pilipiuk**2586 KROKOV***Bergen, zima 1876/1877*

Prekliata zima! – zastonal doktor Pavol Skorzewski a zakutral sa tuhšie do kože zo soba.

Rozprával sa sám so sebou už mnoho hodín. Nedokázal sa ovládnuť a rovnako nebol schopný ani zastaviť zimnicu. Pasažieri dostavníka so sanicami si už dávno cudzinca, ktorý si voľačo mrmlal popod nos, prestali všímať. Vonku bola tma. Lekár nevedel, či je noc alebo deň. Nahmatal pod pazuchou ploskačku, uchlipol glg silnej peterburgskej vodky. Striaslo ho. No alkohol ho zohrial iba na chvíľu.

Zamrznem, pomyslel si. Zamrznem. Do toho povestného Bergenu sa nikdy nedostanem...

Vietor, ktorý vrazil do tenkých dostavníka záprahu, sa temne zasmial. Doktor pozrel na hodinky. V slabom svetle lampy s lojovou sviečkou, ktorá sa kývala pod stropom, sa čísla zdvojovali a strojovali. S ťažkosťami zaostřil. Od poslednej výmeny koní uplynuli tri hodiny. Už to nepotrvá dlho. Mladík sediaci oproti sa dlaňou jemne dotkol doktorovho kolena.

ilustrácia: Zuzana Droppová

„O chvíľu vystupujete,“ povedal po nemecky, a potvrdil tak Skorzewského nesmelé predpoklady. „Už v predmestí.“

„Ako viete?“ začudoval sa Skorzewski. Práve sme zišli na dno doliny. Počúvajte, ako vyčíňa vietor.

Naozaj, víchrica vyla voľne, bez prekonávania prekážok. Priestor okolo dostavníka musel byť rovný, otvorený.

„Ako to tu vydržíte?“ spýtal sa Pavol.

„Sme zvyknutí. Napokon vôbec nie je až taká zima. Sotva pätnásť pod nulou.“

Skorzewski počul čudný zvuk. Až o chvíľu si uvedomil, že to je drgotanie jeho zubov.

„Nuž, Nórsko,“ mladík sa pousmial. „Nie je najvhodnejšie miesto na výlet v zime.“

Musel uznať, že hovoriaci má pravdu. A veď ho predsa aj vystríhali. Mohol zostať v Osle. Mohol počkať na odmäk... Ale šiel. Niekoľko desiatok kilometrov cez horské priesmyky. Týždeň meškal. Toľko času stratili čakáním na koniec snehovej búrky. Zavrel oči. Únava ho okamžite premohla. Sníval... Lány dozretého obilia sa chveli v jemných závanoch letného vetra. Na blankytnom nebi svietilo zázračne teplé slnko...

Zobudil sa okamžite, len čo dostavník zastal. Pasažieri sa tlačili k východu. Cez otvorené dvere vtrhol závan mrazivého povetria. Doktor s námahou vyvliekol prikrývku zo sobej kože a zavinul sa do teplého cestovného plášt'a z ťavej srsti, na ktorom doposiaľ sedel. Na hlavu si nasadil papachu z kože karakulských oviec. Pomaly, opatrne, vyšiel von. Koža na líkach ho začala páliť okamžite. Niekoľkokrát vydýchol, postupne sa začal spamätávať. Rozhliadal sa očami slziacimi od zimy. Snehom zasypaná cesta, ukrutne unavené kone dostavníkového záprahu, prikryté huňami, pohonič v ťažkom kožuchu z medvediny práve rázne zoskočil z kozlíka. Chalan v uniforme skladal zo strechy kufre a balíky. Pred drevenou budovou stanice sa vo vetre triasol štít. Bergen. Doktor hodil pohľad na svoju batožinu. Nemal tušenia, ako ďaleko sa nachádza nemocnica. Bude si musieť najat' sánky. Zrazu pocítil, že mu niekto mocne zovrel ruku.

„Armauer Hansson,“ začul. „Povedal som si, že po vás zájdem, pán kolega. Vitajte v Bergene.“

„Teší ma. Pavol Skorzewski.“ Takmer si odhryzol jazyk, sánka mu cvakala ako pasca na myši.

S námahou zdvihol hlavu. Doktor Hansson nevyzeral na tridsaťpäť rokov. Kožu na tvári mal ošľahanú slnkom a mrazmi, nebesky modré oči žiarili chorobným leskom.

„Pán kolega, vidím, že útrapy cesty sa prejavujú,“ povedal starostlivo. „Nemocnica sa nachádza o dve ulice odtiaľto. Hneď tam budeme.“ Vyložil dva kufre a cestovnú truhlicu s okovanými rohmi na ľahké sánky, ktoré ťahal za sebou.

„Ospravedlňujem sa za meškanie.“

„Nič sa nestalo. Domyslel som si, že vás zadržal sneh. Niekedy doprava zastane i na celé týždne. No sľubujú, že o desať rokov sa k nám dostane železnica. Ako vyzerajú zimy u vás, v Poľsku?“ spýtal sa.

„Ommm-no-ho teppplejšie,“ zajachtal Skorzewski. „A nefúka tak veľmi. Okrem toho tá polárna noc...“

Hostiteľ sa sotva badateľne pousmial.

„Nepreháňajte. V Bergene polárnu noc nemáme. To sa iba o druhej popoludní zmráka...“

Vošli medzi domy. Napriek šeru a slzám v očiach si Pavol všimol, že všetky stavby na ulici sú z dreva. Vymaľované nabielo alebo svetlozeleno vyvolávali ponurý dojem. Boli zhotovené z tenkých, do seba zapadajúcich dosiek. Konštrukcia mu pripomínala obšívky lodí, ktoré videl ako praktikant na Polesí.

V mnohých oknách svietilo svetlo. Dnu ľudia sedeli pri teplých krboch, pili kávu, zhovárali sa, alebo sa hrali s deťmi. Pavol stisol zuby. Aby aspoň čiastočne prekonal chlad reality, začal počítať kroky. Spravil ich 2586. Jeden a pol kilometra.

Onedlho zastali pri veľkej bráne. V prítmí si ešte všimol drevenú vežu, ktorá sa týčila hneď vedľa.

„Nemocničná kaplnka,“ vysvetlil hostiteľ.

Do kožucha zababušený strážnik ich mlčky pustil dovnútra. Doktor Hansson zdvihol zo sánok oba kufre akoby nič nevážili. Jednoducho si ich vyložil na plecia. Pavol sa chopil okovanej truhlice a vykročil za ním. Budovy nemocnice z troch strán obklopovali veľký dvor. Od ulice štvoruholník oddeľovala už spomenutá neveľká drevená kaplnka. Priestor bol pokrytý vyše metrovou vrstvou snehu. Iba od brány k vchodovým dverám viedla úzka cestička, štedro posypaná popolom.

Hansson kráčaľ ako baletka. S kuframi balansoval – pretože jeden z nich bol o hodne ťažší, udržanie rovnováhy spôsobovalo problémy. Skorzewski ťahal okovanú truhlicu po zemi. Na to, aby ju zdvihol, nemal sily. V jednom z kútov dvora ležalo niekoľko predmetov zabalených do sivého plátna pokrytého inovat'ou. Šiestym zmyslom vycítil smrť.

„Keď nastane takéto počasie, nemáme možnosť telesné pozostatky pochovať, ani ich spáliť,“ vysvetľil nórsky lekár. Zatiaľ teda ležia zamrazené v snehu. Keď príde jar, odvezieme ich za mesto na cintorín a spopolníme.

Dvere pri otváraní trochu zaškrípali. Ocitli sa v rozsiahlej miestnosti. Voňalo tu varené mäso a horiace drevo, avšak pomedzi príjemné čuchové dojmy sa predieral i zápach karbolu, éteru a hniúcich tiel.

Zahli doľava, po úzkych, vŕzgajúcich schodoch vyšli na poschodie. Vzduch bol nádherne teplý. Skorzewski cítil, ako mu znova začína prúdiť krv, srdce bilo silno a rovnomerne. Zasa mohol zovrieť prsty. Hansson strčil nohou ešte do jedných dverí a vošli do malého, vkusne zariadeného salónika. Nórsky doktor bez námahy zložil kufre na dlážku. Otočil ventil a zapálil petrolejku. Miestnosť zalialo príjemné svetlo.

„Toto je hosťovská izba. Kúpeľňa je vedľa. Večeru prinesiem hneď.“

Hosť zo seba s úľavou zhodil mrazom stuhnutý plášť a vyzliekol si hrubý sveter. Vyzul ťažké, kožené topánky. Pohodne sa usadil do kresla, každou bunkou tela nasával teplo a svetlo. Nór sa o chvíľu vrátil. Priniesol krčah kávy, misu s mäsom a údenou rybou a menší podnos s pečivom. Skorzewski pozrel na pokrm s obavami.

„Doktor Danielsson už, žiaľ, spí,“ poznamenal Hansson. „Dnes mal ťažký deň.“

Sadli si k stolíku. Prehltnutie prvého sústa bolo nesmierne ťažké. Skorzewski cítil, že obložený chlebič s lososom mu rastie v ústach. Jest' tu? Na takom mieste? Začínal podliehať panike. Divej, prvotnej hrôze zvierat'a. Pravdaže vedel, že nebezpečenstvo nákazy je minimálne. Vedel, že choroba sa veľmi pravdepodobne potravou neprenáša. No napriek tomu sa nebol schopný premôcť. Hansson si všimol, čo sa deje. Upokojujúco mu položil ruku na rameno.

„Nebojte sa. Jedlo nám nosia zvonku.“

Skorzewski odrazu pocítil úľavu. Pokrm nadobudol chuť. Vydýchol si.

„Varíme len pre chorých,“ vysvetlil hostiteľ. „Napokon, ráno budeme mať dosť času, všetko vám ukážem.“

Skorzewski prikývol. V teple úplne zmalátnel. Námaha cesty sa začala prejavovať. Hodiny, dni, týždne strávené na nepohodlnom sedadle dostavníka, mráz, napokon drobné dúšky alkoholu, uchlipávaného posledných niekoľko hodín takmer nepretržite... Viečka mal ako z olova.

„Prepáčte,“ povedal. „Asi sa musím vyspať.“

Hansson sa s pochopením pousmial. Dopil svoju kávu a odišiel. Pavol si pomaly uvoľnil kravatu, pričom pozrel cez okno na úzku uličku, ktorá z tejto strany lemovala nemocnicu. Sklá okien boli veľmi hrubé a potiahnuté kvetmi mrazu, avšak cez dychom vytvorenú medzeru postrehol, že na druhej strane ulice niekto stojí. Osoba bola nízka, miestami sa jej obrysy rozplývali v metelici, potom sa zasa črtali výraznejšie. Hoci tvár neznámeho bola ponorená do hustého šera, lekárovi sa na okamih zazdalo, že cudzinec zíza priamo do jeho okna. Prudko cúvol doprostred izby. Keď opäť zdvihol pohľad, chodník bol prázdny. Vietor naháňal po dlažbe chuchvalce snehu. O dve minúty neskôr, s hlavou zaborenou do mäkkého vankúša vypchatého perím divých husí, spal lekár ako zabitý. Kdesi medzi strešnými trámami sa naháňali potkany...

* * *

Vietor trochu utíchol, zato však ešte prituhlo. Doktor sa zobudil

nadránom. Chvíľu, premýšľajúc kde je, ležal. Tu zrazu k jeho ušiam doľahlo kvílenie. Zvuk, ktorý ho pred chvíľou pravdepodobne vytrhol zo spánku, prerazil steny i stropy. Šíril sa odkiaľsi z útrov budovy. Kričiaci človek umieral. Pavol sa mrzuto vyhrabal z postele a zapálil sviečku. Odev visel na operadle kresla. Hodnú chvíľu sa rozhodoval, či má ísť, alebo či radšej zostane na izbe. Napokon zvíťazil pocit zodpovednosti. Vyšiel z izby, zahol vľavo, ocitol sa na konci dlhej chodby. Spod dverí sa vinul úzky pás svetla. Zaklopal.

„Vojdite!“ začul zvnútra v nórčine.

Pocítil zápach smrti. Odporný smrad hnijúceho tela. Skôr než sa odhodlal vstúpiť, na chvíľku zaváhal na prahu. Hansson sedel na stolíku pri pacientovi. Vedľa, pri vyššom stolíku, starší lekár plnil injekčnú striekačku kalnou, bielou kvapalinou.

Na lôžku ležiaci chorý zaťal zuby. Doktor podišiel, nadvihol časť prikrývky, obratne zabodol nástroj do hrubej žily na ramene. Skorzewski na okamih zazrel ruku umierajúceho. Neprirodzenej farby, bez prstov, pokrytú hrboľmi. Tkanivá v rozklade, ťažko a zle sa hojace rany. Malomocný zavrel oči. Po niekoľkých minútach bola na jeho tvári badateľná úľava. Poliak si až teraz všimol, že obaja lekári majú na rukách tenké pláténé rukavičky.

„Daniel Danielsson,“ predstavil sa sivý muž a položil injekčnú striekačku na stolík. „Prepáčte, pán kolega, že vám nepodám ruku, no pri našom povolaní tento obyčaj čudným spôsobom mizne.“ Rozprával smiešnu nemčinou. Niektoré koncovky preťahoval a mäččil.

„Pavol Skorzewski.“ Host' sa pousmial.

„Morfium,“ vysvetlil Hansson, keď videl spýtavý pohľad. „Nový liek. Veľmi účinný pri tlmení bolesti.“

„Tiež ho už poznáme,“ povedal Pavol. „No stále oveľa častejšie podávame ústnym otvorom ópium.“

„Ópium?“ začudoval sa Danielsson.

„Laudanum,“ vysvetlil mu Hansson.

„Predpokladám, pán doktor, že ste dostali odporúčací list od lekárskej komory v Peterburgu,“ ozval sa Skorzewski.

„Pravdaže. Veľmi ma teší, že mám tú česť spoznať vás. Výmena skúseností sa vám zídne obom,“ ukázal na Hanssona.

„Agónia?“ prerušil ho Pavol, ktorý zatiaľ nenápadne presmeroval pohľad na pacienta.

„Hej. Výnimočne ťažký prípad. Smrť po šiestich mesiacoch. Bude žiť nanajvýš do zajtrajška. Pozrite na rany pokryté vredmi.“

„Sú svetlejšie a sčasti sa zahojili,“ konštatoval. „Tieto príznaky poznám. Znamenajú, že koniec je už veľmi blízko...“

„Budeme musieť urobiť pitvu,“ dodal Hansson. „Veľmi zriedka sa stáva, že malomocenstvo postihne vnútornosti. No domnievam sa, že v tomto prípade poškodeniu podľahli obličky a pečeň. Všimnite si škvrny na tvári a rukách.“

Skorzewski dal prikývnutím hlavy najavo súhlas s diagnózou. Chorý nečakane vytreštil oči a pozrel na neho. Z pohľadu sálalo šialenstvo.

„Chyťte a zabite ho,“ povedal úplne zreteľne, a potom mu zrak vyhasol ako sfúknuť svieca.

Zdalo sa, že tvár sa mu prepadáva dovnútra. Svaly ochabli, bizarný úšľabok, ktorý mu doposiaľ krivil jeden kútik úst, pominul. Dolná čeľusť pomaly klesla. Doktor Hansson zatlačil mŕtvemu oči.

„Cítil bolesti?“ spýtal sa Skorzewski a vytiahol zápisník.

„Áno. Ale v postihnutých vnútorných orgánoch cit stratil. Malomocenstvo pôsobí najprv na nervovú sústavu. Choďte si ľahnúť, pitvu urobíme zajtra.“

Poliak sa vrátil do svojej izby. Starostlivo si umyl ruky a hlavu, no stále sa nemohol zbaviť dotieravého dojmu, že choroba sa mu prílepila na kožu navždy. Hoci vedel, že nebezpečenstvo nákazy je minimálne, strach potlačiť nevládal. Keď si ľahol, zasa si na chodníku lemujúcom druhú stranu ulice všimol tmavú postavu. Aby zahnal marivo, zavrel oči. Po otvorení viečok bolo vidieť iba chumáče snehu hnané vetrom po dlažbe. „Prekliate príznaky,“ zahundral.

Nočné zjavenia zahnal neskorý zimný úsvit. Skorzewski stál vo dverách. Zhlboka dýchal. Nechal sa preniknúť sviežim povetím. Na druhej strane ulica stúpala až k lesu. Nad mestom sa týčil žulový masív. Na dvore nemocnice vládol poriadok. Iba v kúte pri stene pribudol ďalší podlhovastý predmet. Sivé plátno spestrovali tmavšie škvrny. Zatiaľ, čo ho niesli, krv presiakla. Povrch materiálu už začínala pokrývať námraza.

Doktor vykročil vpred cestičkou posypanou popolom. Vošiel do hlavnej budovy nemocnice. Nie príliš rozsiahla sála bola obložená kamennými dlaždicami. Viedlo z nej niekoľko dverí. Na ktoré zaklopať? Začul kroky. Obrátil sa. Zazrel schádzať zo schodov Armauera.

„Zdravím, vidím, že ste teda už vstali...“

„Prepáčte, asi som zaspal.“

„Ale to nevadí. Nič sa nestalo. Po takej ceste ste si museli oddýchnuť. Pitvu sme urobili s Danielssonom ráno.“

„A aké sú výsledky?“

„Naozaj neobvyklé nádory na pečeni. Vzorky sme uložili do liehu, neskôr ich poriadne preskúmame. Teraz však ráčte,“ Hansson otvoril mohutné dubové dvere, zaistené niekoľkými železnými závorami. Vošli do útulku. Hlavná hala bola veľká, na výšku zaberala dve poschodia. Rad dverí na pravej strane ústil do osobitných izbičiek. Chorí sa tackali popri stenách. Niekoľkí sedeli za stolom a čítali alebo počúvali staršiu ženu, ktorá nahlas čítala z Biblie. Dookola siene sa tiahla pavlač, z ktorej sa dalo vojsť do izieb na poschodí.

„Momentálne tu máme osemdesiat pacientov,“ povedal hostiteľ. „Časť z nich už nie je schopná pohybu, preto sme ich umiestnili v dolnej časti. Okrem nás sa o všetkých stará ešte päťčlenný personál.“

„Stačí to?“

„Najväčšie problémy máme s neprestajnou nutnosťou výmeny obväzov. Pacientom sa usilujeme zabezpečiť aspoň minimálne rozptýlenie, nevyhnutne potrebné na prekonanie apatie, no väčšina z nich je negramotná.“

Keď chorí začuli hlasy pri vchode, pomaly sa začali otáčať a smutne civeli na lekárov. Skorzewski sa pri pohľade na rany, zdureniny a opuchy

na tvárach nevdojak zachvel. Hansson ho odviedol z haly.

„Na toto si ťažko zvyknete,“ vzdychol. „No mňa osobne omnoho väčšmi ťaží vedomie, že v podstate už nežijú. Ešte chodia, ešte vnímajú, no v skutočnosti už nie sú.“ Luskol prstami. „Od vzniku tohto leprosária skúmame rozmanité liečivá.“

„Stále bez úspechu?“

„Nestrácame nádej.“

Vošli do malého laboratória. Doktor Danielsson sedel za mikroskopom a sústredene sa díval do okulára.

„Aké sú výsledky z histopatológie?“ spýtal sa Armauer.

Starý lekár pomaly prikývol hlavou. Vymenil sklíčko s preparátom a iné. Chvíľu značil pozorovanie do zošita.

„Sú všade. V obličkách i pečeni. No črevá sú takmer čisté. Mal si teda pravdu Zasiahlo vnútornosti.“

„Môžete mi vysvetliť podstatu problému?“ ozval sa Skorzewski.

„Samozrejme,“ usmial sa Danielsson. „Pacient, ktorý zomrel včera v noci, bol nakazený jednou z odrôd...“

„Nie sú žiadne odrody,“ namietol Hansson. „Všetko spôsobujú tie isté baktérie.“

Starec prikývnutím hlavy neochotne vyjadril súhlas.

„Bol nakazený výnimočne zriedkavou podobou malomocenstva. Obyčajne sa potýkame s malomocenstvom prejavujúcim sa vonkajšími symptómami. Na tele chorého vznikajú kusy kože necitlivej na bolesť, vytvárajú sa zdureniny, hrbolce, následne hnisavé rany. Občas však choroba zasiahne vnútorné orgány...“

Vybral zo skrinky téglík s obličkou ponorenou do jemne žltkavo prifarbeného liehu.

„Všimnite si, prosím. Malomocenstvo infiltrovalo do tohto orgánu prostredníctvom nervových vlákien. Tkanivo už čiastočne podľahlo rozkladu. Malomocenstvo obvykle postihnutého nahľadáva niekoľko rokov, potom sa náhle v priebehu niekoľkých týždňov prejaví navonok so všetkými príznakmi. Pretože ako prvé odumierajú nervy, pacient zväčša

necíti bolesť...“

„Včera však...“

„Ako som už povedal, ten nešťastník bol trochu iný prípad. Bacily mu poškodili vnútorné orgány. Poškodili ich fungovanie. Bolesť spôsobila otrava organizmu šťaveľanom vápenatým a močovinou. Pozrite sa mikroskopom,“ vyzval ho.

Skorzewski si zložil okuliare a pozrel sa. Uvidel preparát urobený, ako odhadol, z kúska miechového nervu. Na mnohých miestach boli pozorovateľné malé, tmavé, tyčinkovité tvory. Hýbali sa pomaly. Videl ich prvýkrát v živote. Teda s týmto bude bojovať...

„Práve toto je náš nepriateľ,“ vysvetlil Hansson.

„Nadalej žijú?“

„Izolované dokonca až dva dni po smrti chorého. Hubí ich karbol, lieh alebo vysoké teploty. Skúšame použitie rozmanitých zmesí, skúmame ich odolnosť...“

„Keď sa lekári u nás dozvedeli o vašom objave, usilovali sa pozorovanie zopakovať, avšak neúspešne...“

Danielsson sa trpko pousmial.

„Priznali sa, ktorú časť našej metódy zanedbali? Podľa výrazu vašej tváre usudzujem, že o ničom neviete. My jednoducho namáčame preparáty do roztoku, ktorý obsahuje trochu atramentu. Baktérie malomocenstva absorbujú farbivo rýchlejšie než iné tkanivá. Je to vynález nášho neoceniteľného Armauera...“

Hansson sa rozpačito usmial, no jeho očami preletel záblesk hrdosti.

„Prišiel som na to úplne náhodou,“ priznal.

„Farbenie preparátov väčšina odborníkov považuje za nevedeckú metódu,“ poznamenal Skorzewski. „V Rusku dokonca zakázali jej použitie.“

„Pravdaže, počuli sme o tom. No v zhone práce... sú pre nás, väčšmi než obvinenia z fušovania a nedouctva v medicíne, dôležité merateľné výsledky.“

Danielsson sa zasa pousmial.